

Čebelarjeva opravila v decembru

Tomislav Strgulc (tomo.strgulc@gmail.com)

Stanje v panju

Čebele so združene v gručo. Kako na gosto so stisnjene, je odvisno od zunanje temperature. Na obodu temperatura ne sme pasti pod 8 °C, zato pri nizkih zunanjih temperaturah čebele segrejejo središče gručo na več kot 33 °C (Kozmus, Smodiš Škerl in Nakrst, 2011, str. 50). Ustrezno temperaturo na obodu gručo ohranjajo z gibanjem iz sredine navzven in nazaj. Toplota se sprošča z gibanjem krilnih mišic. Da je gibanje mogoče, se morajo čebele hraniti z medom. Hladneje kot je, več energije porabijo za gretje, zato je še kako pomembno, da čebelja gruča ni premajhna, da v panju ni prepišno in vlažno ter da imajo na razpolago ustrezno zalogo hrane. Slabotne družine za gretje porabijo več zaloga hrane na enoto (eno čebelo) kot številčnejše. Posledica tega je izčrpavanje čebel in čezmerno polnjenje blatnika. Omenjeno v hudih zimah vodi v odmrtnost čebelje družine pred zamenjavo dolgoživih čebel s prvo generacijo čebel v naslednjem letu. Poraba medu v decembru je približno en kilogram na panj. Decembra se lahko toliko segreje, da čebele poletijo na trebljenje, kar je zelo koristno. Zimske čebele lahko, po podatkih iz literature, poletijo že pri temperaturi nad 8 °C in ne šele pri 12 °C, ko so sposobne leteti letne čebele. Čebele decembra potrebujejo mir in temu je treba prilagoditi vse dejavnosti v čebelnjaku in njegovi okolici.

Delo čebelarja

Letošnje delo v panjih sem končal že novembra z zimskim zatiranjem varoj. Če sem to opravil šele konec meseca, bom moral v prvih dneh decembra odpreti panje, da preštejem odpad varoj na aluminijastih vložkih lovilcev varoj. Ko zabeležim število varoj, vložke očistim in vrnem v panj, kjer bodo ostali do prvega pregleda naslednje leto. Pogosto poslušam zaskrbljene čebelarje, ki me sprašujejo, ali naj zimsko zatiranje ponovijo, saj jim je po zadnjem posegu odpadlo celo do 300 varoj na panj. Ker vem, da je učinkovitost oksalne kisline okoli 90-odstotna, kar pomeni, da je po posegu v panju ostalo 30 varoj, je moj odgovor ne. Ni treba ponovno vznemirjati čebel, saj s tem naredimo več škode, kot jo bodo naredile varoje, katerih število je manjše od 40, kar je še dopustno zgornje število pršic v zimski gruč. Zavedati se moramo, da vsak vnos sredstva za zatiranje varoj v panj pušča negativne posledice na čebelah in neupravičena uporaba zdravil ni smiselna. V panjih, kjer je odpad varoj večji od 300, pa je treba ponoviti zatiranje, a se moramo zavedati, da so varoje že poškodovale

Pločevinasti lovilec varoj z zaporo reže

čebele in je škoda že narejena. Preživetje take družine je vprašljivo. Za ponovno zatiranje varoj ne priporočajo uporabe enakega sredstva, ki smo ga uporabili pred tem. Posvetujte se z veterinarjem o tem, kaj je smiselno uporabiti, in tretirajte samo tiste čebelje družine, kjer je nujno.

Vsako leto decembra zapažim panje. Ker imam vse leto v vseh AŽ-panjih 5 cm debelo poliuretansko peno, to delo opravi hitro. Pozoren sem na to, da so pene nepoškodovane, saj jih radi nagrizejo miši. Poškodovane pene popravim ali zamenjam. Pomembno je, da se pena povsem prilega panju in ni rež, ki omogočajo prepih. Za paženje vedno uporabljam material, ki prepušča zrak in omogoča izhlapevanje vlage iz panja.

Stojišča, ki jih imam v bližini doma, decembra obiščem tedensko, da lahko postorim, kar je potrebno, in napolnim krmilnice za ptice. Stojišče v Vasi na Skali pa obiščem le v sredini ali konec decembra, potem pa so čebele prepuščene vremenu, ki vlada v visokogorju. Ker je naslednji obisk stojišča pogojen z vremenom, ob zadnjem decembrskem obisku vedno zaprem režo na visoki podnici, ki je med podnico in pločevinastim vložkom. S tem preprečim čezmerno ohlajanje panja. Na luknjo notranjega pokrova položim 2,5 kg pogače (sam uporabljam Apifondo) ter jo pokrijem z več sloji časopisnega papirja in filcem. Ker so čebele v tem času združene v gruč, niso v stiku s pogačo. Kdaj se začno z njo prehranjevati, ne vem, vem pa, da jo ponavadi do konca marca, ko prvič obiščem stojišče, porabijo in se, v moje veselje, tudi lepo razvijejo. Vedno bolje kot v LR-panjih, ki jih imam v Pirničah v osrednji Sloveniji.

Vsako leto v decembru opravi pregled zapiskov, ki jih vodim že vsa leta svojega čebelarjenja, in jih

Foto: Tomislav Strgulc

dopolnim. To se marsikomu zdi nepotrebno delo, a moram reči, da mi je pisanje v veselje in korist, saj lahko vedno pogledam, kaj se je v katerem letu zgodilo in kako uspešno sem reševal težave, ki so morda podobne sedanjim. Izdelam si tudi načrt dela za naslednje leto, ki je omejen predvsem na potrebe po nakupih in popravilu opreme.

December je mesec, ko prodamo največ medu. Prodaja in priprava medu za prodajo sta v domeni žene, ki vsako leto večje kupce obvesti o količinah in vrstah medu, ki sva ga iztočila. Tako obveščanje kupci sprejemajo z odobravanjem, saj vedo, da jim v nakup ponujava le med, ki so ga nabrale naše čebele, in da sva za njegovo kakovost tudi odgovorna. Moram omeniti, da so kupci zaradi poplave ponarejenega medu na trgu vedno pozornejši na zagotovila o kontrolirani kakovosti in poreklu medu. Če pred leti niso posvečali pozornosti prelepki SMGO, je sedaj ta oznaka vedno pomembnejša.

Skrb za zdravje čebel

Zimski meseci so kot nalašč za izobraževanje in dopolnjevanje znanja za dobro delo v čebelnjaku. Večkrat slišim, da naj se z biologijo čebel ukvarjajo veterinarji, nam čebelarjem pa je dovolj že to, da razlikujemo prebivalce panja med seboj in opravimo delo, ki ga je treba opraviti v določenem času. Tudi tako gre, a vseeno je dobro poznati vsaj osnove biologije čebel delavk, trotoev in matic. To znanje nam pomaga razumeti posege v čebeljo družino, ki jih moramo opraviti ustrezno in v pravem času, da poskrbimo za dobro razvito in zdravo čebeljo družino. Zato priporočam obiske strokovnih predavanj, ki jih je veliko, in prebiranje čebelarske literature, ki je tudi ne manjka. Videli boste, da boste s širjenjem čebelarskega znanja lažje razumeli, zakaj in kdaj je treba opraviti neko delo, lažje in pravočasno pa boste prepoznali tudi bolezni čebel, kar je zelo pomembno. K teoriji pa je treba dodati tudi praktično znanje, ki ga lahko pridobite na delavnicah z manjšim

Visoka podnica z mrežastim dnom

Foto: Tomislav Strgulc

številom udeležencev in ustrezno usposobljenim predavateljem. S tovrstnimi izobraževanji bi po mojem mnenju preprečili, da čebelarji začetniki, prav zaradi pomanjkanja znanja in neizkušenosti, ob neuspehu prehitro opustijo čebelarjenje. V vsakem čebelarskem društvu je vsaj nekaj čebelarjev z ustreznim znanjem in voljo, da svoje izkušnje posredujejo naprej. Čebelarjem začetnikom je treba posredovati imena teh čebelarjev, saj večinoma sami ne bodo upali povprašati in prositi za pomoč.

V prispevkih sem nekajkrat omenil evidence, ki jih izpolnjujem ob pregledih čebeljih družin. Iz teh evidenc lahko v zimskem času, ko dela v čebelnjaku ni, poiščem odgovor na marsikatero vprašanje, kar mi omogoča izboljšave pri čebelarjenju. Če teh podatkov ne bi imel, so sprejeti ukrepi lahko posledica ugibanj, kar pa ne vodi k napredku. Vzpostavite si evidence, z rubrikami, za katere menite, da so pomembne in potrebne. Ne bo vam žal! Vpogled v delovanje čebelje družine, podprto s podatki, je tako zanimiv, da vam lahko čebelarjenje, poleg materialnih koristi, ki jih čebelarjenje prinaša, poteši vedoželjnost o pomembni vlogi čebel in drugih opravevalcev v naravi in dogajanju v panju, ki je vredno pozornosti in občudovanja.

S tem prispevkom končujem svoja pisanja navodil za delo v čebelnjaku. Upam, da ste v njih izvedeli kaj novega in kaj, kar se vam je zdelo vredno preizkusiti. Skušal sem vas spodbuditi k pridelavi medu brez nepotrebnih, včasih celo škodljivih primesi, in k spoštljivemu odnosu do čebel, ki so zame mnogo več kot le sredstvo za pridobivanje materialnih koristi. So žuželke, ki prispevajo pomemben delež pri pridelavi hrane, hkrati pa pomemben člen ohranjanja biotske raznovrstnosti v našem okolju.

Vir

1. Kozmus, P., M. I. Smodiš Škerl in M. Nakrst. 2011. Čebelarjenje za vsakogar. Založba kmečki glas.

LR-panji pripravljeni na zimo

Pitalnik s cevko, prilagojen visoki podnici

Foto: Tomislav Strgulc